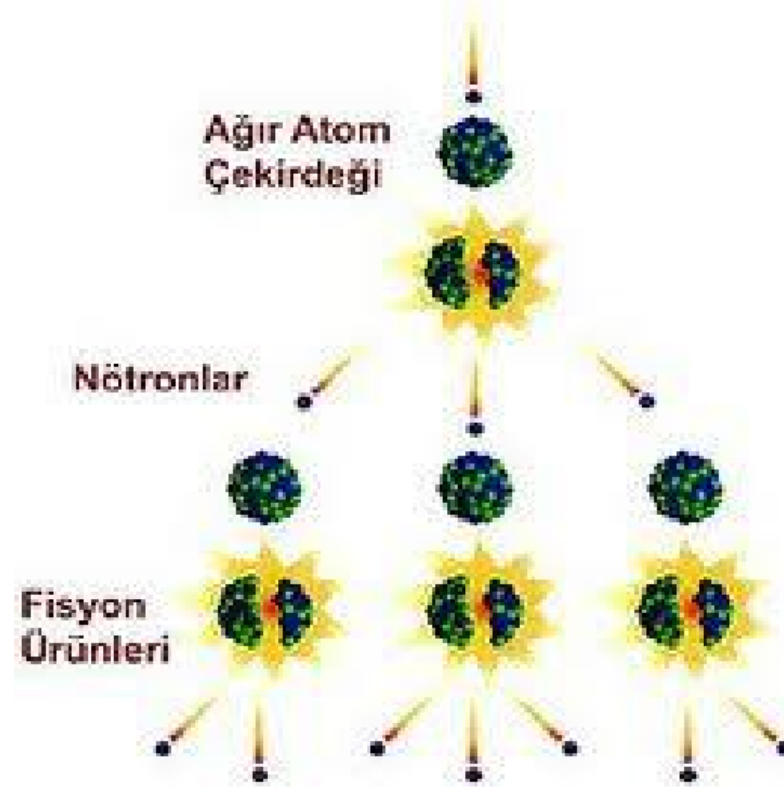

- **Öğretim Elemanı:** Dr. Öğretim Üyesi Şeyma PARLATAN
- **E-posta:** seyma.parlatan@istinye.edu.tr
- **Bölüm:** Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu
- **Ders:** Radyasyon Fiziği
- **Dönem:** 2021-2022 Eğitim Öğretim Dönemi Bahar Dönemi

- *Kararsız çekirdekler* nükleer fisyon veya daha sıklıkla radyoaktif bozunum gibi dönüşümlere uğrarlar.
  - Dönüşüm sırasında enerji salınır.

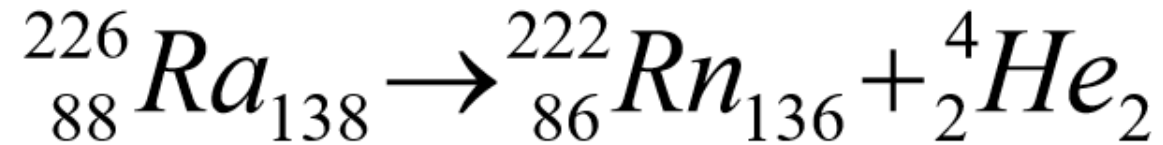
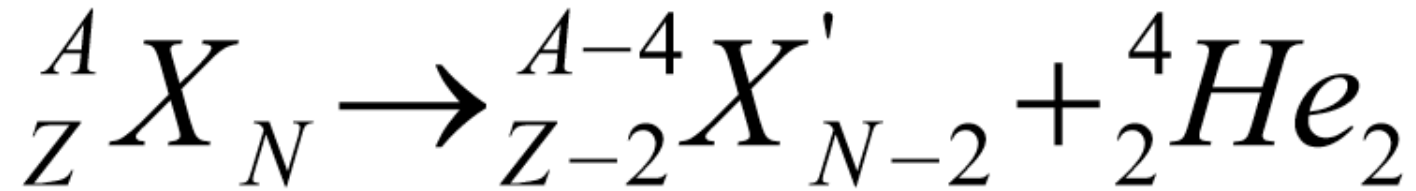

Radyoaktif Yıkılım Tipleri

- Alfa (α) bozunum

- Çekirdeğin kararsızlığı *hem p hem de n fazlalığından* ileri geliyorsa
- 2p ve 2n olan α parçacığı yayımlanır.
- Bozunan çekirdeğin Z 2, A 4 azalır.

X izotopu 3 α ışıması yaparsa , oluşan elementin **Z** ve **A'** sı ne olur ?

X izotopu art arda 4α ışıması yaparsa , oluşan elementin Z ve A 'sı ne olur ?

- **Beta (β) bozunum**

- Radyonüklidin kararsızlığı ***n fazlalığından*** meydana geliyorsa, enerji fazlalığını ortadan kaldırmak için n' lerden biri p' ye ya da e' ye dönüştürülür.
- Çekirdek $1e^-$ veya bir $1e^+$ (positron) yayınlarken Z sayısı bir birim değişir.
- A değişmez
- $1n \rightarrow 1p$ ya da $1p \rightarrow 1n$ dönüşür.

$Z \rightarrow Z \pm 1$, $n \rightarrow n \pm 1$ ve $A = n + Z$ sabit kalır.

— Negatif ve pozitif yüklü elektronların yayıldığı bozunum olaylarını ayırt etmek için

- pozitif elektron yıkılımını *pozitron decay*
- negatif yüklü yıkılımı *negatron decay*

- **Pozitron Decay**

- Positron saçan nüklidler max kararlılık için gerekenden *daha düşük n/p oranı* taşırlar.
- Sabit kütle numarası
- Z 'de bir azalma
- $1p \rightarrow 1n$ dönüşür.
- Positron kararsızdır
- ν : nötrino salınır

- **Negatron Decay**

- *n/p oranı* negatron salan nüklidlerde çekirdeğin max kararlılık için gerekenden *daha büyüktür*.
- A sabit kalır
- Z bir artar

» 1 n → 1 p dönüşür

» $\bar{\nu}$: antinötrino

- **Gamma (γ) Işını**

- Çekirdeğin cinsi değişmeden uyarılmış bir durumdan taban duruma bozunmasıdır.
- Nükleer dönüşümlerden oluşur
- Her gamma bozunumu α , β salınımı sonucu oluşur.

